

SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII DLA KLASY 3 LICEUM

według podręcznika „Szczęśliwi, którzy żyją nadzieją”
zgodnego z programem nauczania nr AZ-3-01/18.

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

W procesie oceniania **obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań** (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym). Oceniamy wiedzę i umiejętności ucznia oraz przejawy ich zastosowania w życiu codziennym, przede wszystkim w szkole.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, (i)
- b) odmawia wszelkiej współpracy, (i)
- c) ma lekceważący stosunek do przedmiotu i wiary.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne:

- a) w zakresie wiadomości i umiejętności opanował treści najłatwiejsze, najczęściej stosowane, stanowiące podstawę do dalszej edukacji,
- b) wykazuje choćby minimalne zainteresowanie przedmiotem i gotowość współpracy z nauczycielem i w grupie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe:

- a) opanował treści najbardziej przystępne, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach,
- b) uczestniczy w rozwiązywaniu problemów oraz umiejętnie słucha innych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające:

- a) opanował treści umiarkowanie przystępne oraz bardziej złożone,
- b) ukierunkowany jest na poszukiwanie prawdy i dobra oraz szanuje poglądy innych,
- c) aktywnie realizuje zadania wykonywane w grupie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopełniające:

- a) opanował treści obejmujące elementy trudne do opanowania, złożone i nietypowe,
- b) wykazuje własną inicjatywę w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności
- c) wszechstronnie dba o rozwój swojej osobowości i podejmuje zadania apostołskie.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiadał wiedzę i umiejętności z przedmiotu w danej klasie, jest twórczy i zaangażowany,
- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych i proponuje rozwiązania nietypowe,
- c) bierze udział w konkursach i olimpiadach na szczeblu diecezjalnym, powiatowym, regionalnym, wojewódzkim albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.

PRZEDMIOT	OCENA
-----------	-------

OCENY	Celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca	niedostateczna
1. Modlitwy, pieśni	dokładna znajomość tekstu, melodii, samodzielność i piękno wykonania	dokładna znajomość tekstu, melodii	dobra znajomość tekstu, melodii	niezbyt dokładna znajomość tekstu	fragmentaryczna znajomość tekstu	brak jakiegokolwiek znajomości tekstu
2. Ćwiczenia w podręczniku	- wykonane wszystkie zadania - własne materiały - ilustracje itp.	- starannie prowadzony - wszystkie zadania	- zapis staranny - luki w zapisach (sporadyczne do 5 tematów)	- ćwiczenia czytelne - braki w zadaniach (do 40% tematów)	- pismo niestaranne - liczne luki w zapisach (do 70% tematów)	brak podręcznika
3. Prace domowe	- staranne wykonanie - treści wskazujące na poszukiwania w różnych materiałach - dużo własnej inwencji - twórcze	- merytorycznie zgodne z omawianym na lekcji materiałem - staranne - czytelne - rzeczowe	- wskazują na zrozumienie tematu - niezbyt twórcze	- powiązane z tematem - niestaranne	- widać próby wykonania pracy - na temat	- praca nie na temat - brak rzeczowości w pracy - brak pracy
4. Odpowiedzi ustne	- wiadomości zawarte w podręczniku - wypowiedź pełnymi zdaniami, bogaty język - używanie prawidłowych pojęć	- wiadomości z podręcznika prezentowane w sposób wskazujący na ich rozumienie, informacje przekazywane zrozumiałym językiem - odpowiedź pełna nie wymagająca pytań dodatkowych	- wyuczone na pamięć wiadomości - uczeń ma trudności w sformułowaniu myśli własnymi słowami - potrzebna pomoc nauczyciela	- wybiórcza znajomość poznanych treści i pojęć - odpowiedź niestaranna - częste pytania naprowadzające	- słabe wiązanie faktów i wiadomości - chaos myślowy i słowny - odpowiedź bełkotliwa, niewyraźna, pojedyncze wyrazy - dużo pytań pomocniczych	brak odpowiedzi lub odpowiedzi świadczące o braku wiadomości rzeczowych
5. Aktywność	- uczeń wyróżnia się aktywnością na lekcji - korzysta z materiałów zgromadzonych samodzielnie	- uczeń zawsze przygotowany do lekcji - często zgłasza się do odpowiedzi - wypowiada się poprawnie	stara się być przygotowany do lekcji chętnie w niej uczestniczy	mało aktywny na lekcjach	niechętny udział w lekcji	lekceważący stosunek do przedmiotu.
6. Inscenizacje, gazetka szkolna, praca na rzecz Kościoła i inne	- wielokrotnie pomaga w różnych pracach - pilnie i terminowo wykonuje powierzone zadania	- starannie wykonuje powierzone przez katechetę lub księdza zadania - przejawia postawę apostołską	- niezbyt chętnie wykonuje zadania poza lekcjami, ale nie unika ich zupełnie - uczestniczy w rekolekcjach szkolnych			

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

SEMESTR I

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Z nadzieją w przyszłość	- definiuje prawo moralne i łaskę Bożą jako niezbędną pomoc do zbawienia (A.26.1), - uzasadnia, że obowiązkiem człowieka jest respektować prawo naturalne i objawione, - uzasadnia, że czyny ludzkie podlegają ocenie moralnej (C.3.1), - uzasadnia potrzebę respektowania obiektywnych norm moralnych (C.3.3), - wskazuje i opisuje skutki odrzucenia obiektywnych norm moralnych (C.3.4), - definiuje pojęcie grzechu i różnicuje grzechy według przedmiotu i ciężaru (C.7.1), - wyjaśnia, na czym polega grzech przeciwko Duchowi Świętemu (C.8.1), - wskazuje możliwość nawrócenia się jako szansę powrotu do Boga.	- definiuje transcendencję i immanencję Boga wobec świata (A.7.2), - wykazuje, że Bóg pozwala ludziom, by popełniali błędy ale zaprasza by czynili dobro, - charakteryzuje kryteria oceny moralnej czynu ludzkiego (C.3.2), - ocenia postawę faryzeuszy, którzy chcieli ukamienować kobietę.	- wyjaśnia, że Bóg przekracza cały świat, ale jednocześnie jest w nim obecny, - wyjaśnia, dlaczego mimo miłości Boga do ludzi istnieją na świecie zło i wojny, - wyjaśnia, że prawo naturalne i objawione jest wyrazem troski Boga o człowieka, - uzasadnia, dlaczego człowiek choć w sumieniu ma możliwość wyboru dobra lub zła, to powinien wybierać dobro, - uzasadnia, że Bóg zawsze oczekuje na nawrócenie człowieka.	- interpretuje perykopę o spotkaniu Zacheusza z Jezusem, - interpretuje perykopę o spotkaniu kobiety cudzołożnej z Jezusem, - uzasadnia konieczność stawiania sobie granic, których nie należy przekraczać.	wyjaśnia, że życie w bliskości Boga pomaga widzieć inną perspektywę swego postępowania.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Z nadzieją brać odpowiedzialność za własne życie	• podaje przykłady skutków niewłaściwego korzystania z wolności (C.2.5), • podaje pojęcie sumienia zgodnie z KKK (C.5.1), • wymienia rodzaje sumienia (C.5.2), • wymienia uniwersalne zasady formacji sumienia (C.5.4), • wyjaśnia, dlaczego uczucia powinny być poddane kontroli rozumu, • uzasadnia zamiar Boga wobec człowieka (A.11.4), • wymienia nazwy różnych wspólnot działających w Kościele angażujących młodzież, • omawia zadania wybranej wspólnoty, • wyjaśnia specyfikę powołania również w kontekście wyboru zawodu i projektowania dorosłego życia (A.22.2).	• wyjaśnia relacje pomiędzy wolnością a odpowiedzialnością (C.2.2), • uzasadnia potrzebę formacji sumienia (C.5.3), • definiuje i opisuje dojrzałe uczucia ludzkie (C.4.1), • wyjaśnia podejmowanie zadań człowieka dorosłego w kluczu odpowiedzi na dar, którym jest zapisany w człowieku obraz Boży (A.11.1).	• uzasadnia, że należy dorastać ucząc się odpowiedzialności, • uzasadnia, że im więcej zdobywa odpowiedzialności tym jest bardziej wolny, • uzasadnia, że dzięki sumieniu człowiek może odkrywać i zachowywać prawo Boże, • wyjaśnia, że uczucia są naturalnym składnikiem psychiki ludzkiej, • uzasadnia, że rozwijanie w sobie Bożych talentów daje nadzieję na życie wieczne, • uzasadnia, że życie może być wspólnym projektem Boga i człowieka.	• interpretuje perykopę o spotkaniu jawnochrześcijan z Jezusem, • interpretuje przypowieść o talentach, • interpretuje perykopę o Marii i Marcie w kontekście różnych powołań i zadań.	• wyjaśnia słowa św. Jana Pawła II „Każdy musi mieć swoje Westerplatte” w kontekście formacji sumienia.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
III. Z nadzieją troszczyć się o innych	• przedstawia sens ludzkiej płciowości (C.15.7), • wskazuje różnice prowadzące do integralności płciowej (C.15.5), • hierarchizuje cnoty i wskazuje praktyczne możliwości ich nabywania (C.6.3), • wyjaśnia, na czym polega patriotyzm (E.7.4), • wyjaśnia, czym jest dobro wspólne (E.12.1), • wyjaśnia, czym jest katolicka nauka społeczna (C.16.2), • wymienia skutki braku poszanowania dobra wspólnego w życiu społecznym (E.12.4), • definiuje zasadę pomocniczości i solidarności (E.12.3), • podaje przykłady potrzeb ludzi znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, • wymienia i wyjaśnia sposoby pomocy potrzebującym w różnych sytuacjach, • uzasadnia, dlaczego szacunek należy się każdej osobie ludzkiej, • definiuje pojęcia: „miłosierdzie” i „wyobraźnia miłosierdzia” (A.25.1), • podaje przykłady osób oraz świętych kierujących się miłością (C.15.3), • wyjaśnia, dlaczego Bóg oczekuje od nas okazywania miłosierdzia innym, • wymienia największe problemy współczesnego świata.	• wskazuje we współczesnej kulturze zafałszowane wizje szczęścia: materialistyczny konsumpcjonizm, hedonizm (C.1.3), • analizuje związki pomiędzy cnotami Boskimi (nadziei) a kardynalnymi (C.6.2), • interpretuje stosunek Jezusa do władzy (C.13.5), • omawia obowiązki chrześcijanina wobec władzy państwowej i przełożonych (C.13.4), • omawia obowiązki chrześcijanina wobec państwa (C.13.6), • charakteryzuje naukę społeczną Pana Jezusa (C.16.1), • definiuje działalność polityczno-społeczną jako dążenie do dobra wspólnego (E.12.2), • wyjaśnia i wskazuje, jakie niebezpieczeństwa niesie szowinizm, ksenofobia, antysemityzm, rasizm, kosmopolityzm (E.7.5), • interpretuje przypowieść o synu marnotrawnym (A.25.3), • wyjaśnia relację między miłosierdziem a sprawiedliwością Boga (A.25.2), • charakteryzuje postać Maryi Służebnicy Pańskiej jako wzoru modlitwy chrześcijańskiej (D.7.1), • wyjaśnia znaczenie tytułów Maryi dotyczących Jej wstawienniczej roli (D.7.2), • wyjaśnia dogmat maryjny o Dziewictwie Maryi (A.14.2).	• wyjaśnia, że świętość można osiągnąć żyjąc duchem ośmiu błogosławieństw, • uzasadnia, że jako chrześcijanin jest zobowiązany do wspólnej troski o dobro innych, • wyjaśnia, dlaczego sprawiedliwie nie znaczy po równo, • podaje przykłady łamania podstawowych zasad życia społecznego, • uzasadnia, błędność stwierdzenia, że każdy ma prawo do wszystkiego, • podaje przykłady realizacji czynów miłosierdzia w swoim środowisku, w które może się włączyć, • podaje przykłady osób okazujących miłosierdzie, • wyjaśnia, dlaczego wiara w Boga domaga się czynienia dobra wobec potrzebujących, • podaje przykłady organizacji charytatywnych działających współcześnie.	• wyjaśnia słowa Jana Pawła II na temat cywilizacji miłości i cywilizacji śmierci, • interpretuje treść Jezusowego Kazania na górze, • wyjaśnia teksty biblijne Mt 22,15-21; Rz 13,1-7, • interpretuje tekst biblijny Dz 4,32-35, • interpretuje tekst biblijny Dz 2,42-47, • interpretuje słowa św. Pawła z 2 Kor 9,6-11, • wyjaśnia wybrane wezwania Nowenny do Matki Bożej Nieustającej Pomocy.	• wymienia i wyjaśnia podstawowe zasady życia społecznego, • opowiada o działalności Róży Czackiej na rzecz niewidomych.

SEMESTR II

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Z nadzieją poznawać Kościół	- definiuje, czym jest Kościół (A.20.1), - poprawnie wyjaśnia znaczenie wstąpienia Jezusa do nieba i Jego jednocześnie pozostanie ze swoim Kościołem (A.18.1), - uzasadnia, że Duch Święty pomaga w odkrywaniu prawdy o Kościele i o sobie, - wyjaśnia, że Kościół jest po to, by prowadzić ludzi do zbawienia, - wylicza i omawia cechy Ludu Bożego: kapłański, prorocki i królewski (A.21.1), - wyjaśnia specyfikę zadań i funkcji w Kościele, a także wynikającej z niej odpowiedzialności (A.22.2), - wymienia i omawia zadania świeckich w Kościele, - przedstawia najważniejsze fakty z historii i życia swojej diecezji i parafii (E.8.5), - podaje przykłady zaangażowania się ludzi świeckich w Kościele, - podaje przykłady charyzmatów, które służą wspólnocie Kościoła, - wylicza i omawia przykazania kościelne (A.27.1), - uzasadnia wartość przykazań kościelnych dla wspólnoty (A.27.2), - podaje przykłady wypełniania poszczególnych przykazań w swoim życiu.	- charakteryzuje poszczególne etapy przygotowania i istnienia Kościoła: zapowiadany, przygotowany, ustanowiony, ukazany i wypełniony (A.20.2), - rozpoznaje w tekstach biblijnych, w historii Kościoła i znakach czasu działanie Ducha Świętego (A.19.2), - wyjaśnia, dlaczego ochrzczeni powinni wydawać owoce zjednoczenia z Chrystusem, - wyjaśnia symbolikę ciała jako obrazu wspólnoty Kościoła, - wyjaśnia, na czym polega misja kapłańska, prorocka i królewska, - wyjaśnia, czym jest sukcesja, - wskazuje na związek między charyzmatem i urzędem w Kościele (E.10.2), - uzasadnia, dlaczego należy rozwijać swój charyzmat, - opowiada historię Maryi i wyjaśnia Jej rolę w życiu Kościoła, świata i chrześcijanina (A.14.1), - omawia dogmat maryjny o Bożym macierzyństwie i Wniebowzięciu NMP (A.14.2), - definiuje macierzyńską rolę Maryi wobec Kościoła i każdego wierzącego (A.23.2), - uzasadnia potrzebę zachowywania przykazań kościelnych.	- uzasadnia, że celem istnienia Kościoła jest prowadzenie ludzi do relacji z Bogiem (zbawienia), - wyjaśnia, na czym polega zjednoczenie i trwanie w Chrystusie, - uzasadnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele, - podaje przykłady misji ludzi w Kościele na przestrzeni czasów, - wyjaśnia, dlaczego konieczna jest współpraca z Duchem Świętym by zrozumieć pomysł Pana Boga na Kościół, - podaje przykłady włączenia się w misję Kościoła, - uzasadnia potrzebę hierarchii w Kościele, - wyjaśnia, na czym polega charyzmat, - wyjaśnia, dlaczego charyzmaty służą w Kościele i podlegają Kościołowi, - wykazuje, kiedy wypełnianie przykazań kościelnych łączy się z prawdziwą z pobożnością.	- interpretuje tekst biblijny Ef 1,4-5.10, - interpretuje tekst biblijny J 16,5-15, - interpretuje perykopę o Dobrym Pasterzu, - interpretuje perykopę o winnym krzewie, - interpretuje perykopę o wyborze Piotra na fundament Kościoła, - interpretuje obraz Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych.	- wyjaśnia, że włączenie do owczarni Chrystusa jest „kapitałem”, którzy otrzymał na chrzcie, a który należy rozwijać, - opowiada o charyzmatach o. Pio i jego postawie wobec zaleceń przełożonych.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Z nadzieją celebrować liturgię	• wyjaśnia, kto, jak, kiedy i gdzie celebrować liturgię (B.2.1), • uzasadnia, że podczas Eucharystii Jezus wyjaśnia nam Pisma i łamie dla nas chleb, • wyjaśnia, że Eucharystia jest źródłem i szczytem życia Kościoła (B.4.4), • wymienia formy pobożności ludowej (B.8.2), • wymienia najważniejsze uroczystości i święta kościelne (B.3.2), • wskazuje okoliczności przekazania Modlitwy Pańskiej i omawia jej treść (D.14.1), • wyjaśnia, że Modlitwa Pańska jest najdoskonalszą z modlitw i na jej przykładzie wskazuje cechy modlitwy chrześcijańskiej (D.14.2), • ukazuje związek Modlitwy Pańskiej z jednością Ludu Bożego (D.14.5), • omawia dogmat maryjny: Niepokalane Poczęcie (A.14.2), • omawia sposoby obecności Maryi w pobożności ludowej i polskiej tradycji katolickiej (B.10.1).	• uzasadnia, że celem liturgii jest oddanie chwały Bogu i uświęcenie człowieka, • wymienia obecnie używane w Kościele tradycje liturgiczne (B.2.2), • charakteryzuje poszczególne obrządków (B.2.3), • omawia istotę sakramentów i wymienia ich cechy charakterystyczne (B.8.1), • wyjaśnia, że święci wspomniani w roku liturgicznym zakorzenieni w Chrystusie żyli nadzieją zbawienia, • omawia strukturę Modlitwy Pańskiej i jej siedem prośb (D.14.3).	• wyjaśnia, że liturgia odbywa się <i>in persona Christi</i>, • wymienia lokalne tradycje liturgiczne, • wyjaśnia, że celem sakramentów jest wzrost w wierze, • podaje przykłady sakramentów w swojej rodzinie i środowisku, • wyjaśnia, na czym polega gradacja wspomnień, świąt i uroczystości, • wyjaśnia, że rok liturgiczny przeżywamy w oparciu o życie Jezusa Chrystusa, • omawia znaczenie Modlitwy Pańskiej (w pierwszych wspólnotach, w sakramentach wtajemniczenia) (D.14.4), • wykazuje, że „Godzinki” i cudowny medalik przypominają o Niepokalanym Poczęciu Maryi i oddają Jej cześć.	• interpretuje tekst biblijny (Ap 21,6) oraz tekst z liturgii paschalnej, • interpretuje perykopę o uczniach w Emaus, • wyjaśnia, wybrane wezwania „Godzinek o Niepokalanym Poczęciu”.	• wyjaśnia tekst piątej modlitwy eucharystycznej, • wyjaśnia, na czym polega nadzieja chrześcijańska.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Z nadzieją zachowywać przykazania	- definiuje pojęcia: miłość, wdzięczność i szacunek w kontekście IV przykazania (C.13.1), - wymienia obowiązki rodziców względem dzieci i dzieci względem rodziców, a także rodziny wobec społeczeństwa, - uzasadnia konieczność szacunku wobec rodziców i opiekunów, - wymienia wykroczenia przeciwko V przykazaniu (C.14.10), - wylicza zagrożenia życia i przypadki uprawnionej obrony (C.14.6), - opisuje, na czym polega czystość i jej wartość przed małżeństwem i w małżeństwie (C.15.8), - wyjaśnia, jak troszczyć się o czystość w miłości (C.15.9), - podaje przykłady pracy nad czystością serca (C.15.10), - wymienia rodzaje własności (C.16.4), - wymienia czyny, które są kradzieżą: materialną i intelektualną (C.16.12), - podaje definicje prawdy i krzywoprzysięstwa (C.17.1), - przedstawia destrukcyjne działanie kłamstwa (C.17.5).	- uzasadnia, że Bóg jest Panem życia (C.14.1), - wymienia i omawia wykroczenia przeciwko V przykazaniu: zabójstwo zamierzone, aborcja, eutanazja, samobójstwo (C.14.10), - przedstawia i uzasadnia naukę Kościoła na temat <i>in vitro</i> (C.14.5), - opisuje grzechy przeciw VI i IX przykazaniu: nierząd, prostytutka, gwałt, pornografia erotomania) (C.15.12), - przedstawia reguły postępowania wobec cudzej własności – także intelektualnej (C.16.5), - wyjaśnia, na czym polega sprawiedliwość i solidarność społeczna (C.16.6), - streszcza naukę Jezusa na temat przysięgania (C.17.2).	- podaje przykłady zaangażowania w obronę życia (C.14.7), - uzasadnia, że czystość jest darem prowadzącym do Boga, - omawia sposoby właściwego korzystania z dóbr ziemskich, wskazując na granice uprawnionej autonomii rzeczywistości ziemskich (C.16.3), - rozdziela interpretację VIII przykazania w Starym Testamencie od interpretacji w Nowym Testamencie (C.17.3), - ocenia treści informacji w środkach przekazu w kontekście VIII przykazania (C.17.8).	uzasadnia istotę obowiązku troszczenia się o ojczyznę.	ukazuje wypełnianie obowiązków względem rodziny i ojczyzny w perspektywie królestwa Bożego.

SEMESTR I i II

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VII. Z nadzieją zmieniać oblicze ziemi	• wyjaśnia pojęcia: sekularyzacja, laicyzacja (E.4.2), • uzasadnia wyższość prawa Bożego nad stanowionym (C.13.7), • wyjaśnia istotę dogmatu o nieomyślności papieża, • wymienia tytuły najważniejszych encyklik społecznych, • omawia nauczanie wybranych papieży na temat problemów społecznych, • wyjaśnia pojęcia: masoneria (E.4.2), • objaśnia sposoby walki z zagrożeniami globalizacji (C.16.11), • prezentuje postaci i zaangażowanie polskich świętych i błogosławionych (E.7.2) – św. Rafał Kalinowski, • omawia wysiłki Kościoła w Polsce na rzecz opieki nad biednymi (E.6.4), • uzasadnia potrzebę zaangażowania się w sprawy społeczne w duchu Ewangelii (C.16.10), • omawia działalność zakonów i ich rolę (E.5.2) – Michalici, • opowiada o roli Kościoła polskiego w nauczaniu podczas zaborów,	• opisuje przebieg prześladowań Kościoła w okresie rewolucji francuskiej (E.4.3), • określa wyzwania społeczne w Europie XIX wieku i udzieloną na nie odpowiedź Kościoła (E.4.4), • przedstawia rozwój nauczania Kościoła podczas I Soboru Watykańskiego (E.5.1), • definiuje pojęcie wojna sprawiedliwa, przeciwstawiając je określeniu wojna przewencyjna (C.14.9), • opisuje związek Kościoła z życiem narodu polskiego w okresie niewoli (E.7.1), • wyjaśnia rolę Kościoła w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 (ks. Ignacy Skorupka), • przedstawia działalność Akcji Katolickiej i Sodalicii Mariańskiej, • omawia wysiłki Kościoła na rzecz rozwoju nauki i szkolnictwa oraz wychowania (E.6.4) w czasach zborów, • omawia działalność zakonów i ich rolę (E.5.2) – salezianie w Polsce, • opowiada o roli Kościoła w czasach totalitaryzmu hitlerowskiego, • charakteryzuje postawę papieża Piusa XII wobec nazizmu,	• charakteryzuje intelektualne podstawy oświecenia, • wyjaśnia, że rewolucja francuska zwalczała religię i Kościół, • charakteryzuje problematykę stosunków państwa i Kościoła (E.2.5), • definiuje pojęcie: sobór, • uzasadnia potrzebę mocnego autorytetu papieża, • podaje i omawia przykłady represji na Polakach za udział w powstaniach, • podaje przykłady działalności społecznej bł. B. Markiewicza oraz Honorata Koźmińskiego, • omawia założenia i rolę Komisji Edukacji Narodowej, • omawia działalność szkół katolickich okresu międzywojennego, • podaje przykłady działalności salezjanów w Polsce, • charakteryzuje postawę męczeństwa św. Kolbe, • prezentuje, jakie były relacje państwo-Kościół w okresie komunizmu, • opowiada o przebiegu i znaczeniu obchodów milenium,	• wyjaśnia, że powstanie katolickiej nauki społecznej odpowiedzią Kościoła na współczesne problemy społeczne, • wskazuje zagrożenia ze strony masonerii (na podst. encykliki „Humanum genus”), • omawia stanowisko papieża Grzegorza XVI wobec powstania listopadowego, • omawia działalność księży społeczników na terenie Wielkopolski w XIX w., • charakteryzuje działalność duchowieństwa broniącego ludność polską przed wyniszczeniem (kard. Sapiecha i Hlond), • wyjaśnia wybrany fragment Aktu oddania Polski w macierzyńską niewolę Maryi, • wymienia rodzaje dokumentów Soboru Watykańskiego II, • wyjaśnia tytuł konstytucji „Lumen gentium” i omawia jej treść,	• podaje główne przesłanie konstytucji „Filius Dei”, • podaje przykłady zaangażowania polskiego duchowieństwa w powstaniu styczniowym (ks. Stanisław Brzóska), • charakteryzuje działalność Witolda Pileckiego w trosce o wolną Polskę, • omawia naturę i posłannictwo Kościoła ukazane w dokumentach soborowych,

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VII. Z nadzieją zmieniać oblicze ziemi	- wymienia wybranych kanonizowanych i beatyfikowanych męczenników okresu II wojny światowej, - prezentuje postaci i zaangażowanie polskich błogosławionych (E.7.2) – bł. Stefan Kardynał Wyszyński, - omawia wysiłki Kościoła na rzecz jedności chrześcijan i wolności religijnej (E.6.4), - przytacza najważniejsze fakty z życia i działalności posoborowych papieży i streszcza ich nauczanie (E.5.3) – Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, - wymienia najważniejsze wydarzenia podczas pontyfikatów posoborowych papieży, - przytacza najważniejsze wydarzenia z życia Kościoła w Polsce w XX wieku (E.7.6), - przytacza najważniejsze wydarzenia z życia Kościoła w Polsce w XX wieku (E.7.6), - prezentuje postaci polskich błogosławionych (E.7.2) – bł. ks. Jerzy Popiełuszko, - podaje przykłady osób, które oddały życie za prawdę (C.17.4).	- omawia znaczenie pokoju jako wartości w życiu człowieka i społeczeństwa (C.14.8), - przytacza najważniejsze wydarzenia z życia Kościoła w Polsce w XX wieku (E.7.6) – prześladowanie Kościoła polskiego w czasach komunizmu, - omawia rolę prymasa S. Wyszyńskiego w zachowaniu polskiego katolicyzmu, - podaje datę obrad Soboru Watykańskiego II, - przedstawia rozwój nauczania Kościoła podczas II Soboru Watykańskiego (E.5.1), - wyjaśnia pojęcie: konkordat (E.4.2) sekularyzacja, laicyzacja.	- opowiada o upadku komunizmu w Polsce, - wskazuje znaczenie osiągnięć historycznej Solidarności dla Europy Zachodniej.	- omawia przesłanie Wielkiego Jubileuszu 2000, - opowiada o roli Katechizmu Kościoła katolickiego ogłoszonego w 1992 r., - podaje główne założenia Roku Wiary w 2012 r., - wyjaśnia ideę Nadzwyczajnego Roku Miłosierdzia w 2015 r.	omawia cele i założenia konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską w 1993 r.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VIII. Z nadzieją świętować	• wyjaśnia, na czym polega niebo, • uzasadnia, że święci uczą, jak osiągnąć świętość, • podaje formy pomocy cierpiącym w czyśćcu, • omawia biblijne zapowiedzi końca świata, • omawia wydarzenia związane z Bożym Narodzeniem i ich kontekst (A.15.1), • wyjaśnia, że Jezus przyszedł na świat jako prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek, • podaje propozycje religijnego przeżywania świąt, • uzasadnia wartość oczyszczenia z grzechów w sakramencie pokuty i pojednania, • wyjaśnia, dlaczego niedziela nazwana została pierwszym dniem tygodnia, • wymienia sytuacje ukazujące się Zmartwychwstałego (A.17.2), • wyjaśnia, na czym polega głoszenie miłosierdzia, • uzasadnia, że Jezus objawia się dając ludziom szansę spotkania z Nim i otrzymania Jego miłosierdzia, • wymienia najważniejsze uroczystości i święta maryjne (B.10.2) – 3 maja Królowej Polski, • wymienia nazwy ludowe świąt maryjnych, • uzasadnia obowiązek dawania świadectwa przez uczniów Chrystusa (F.1.3).	• omawia trzy rzeczywistości Kościoła (wędrujący, cierpiący, tryumfujący), • uzasadnia, że w Kościele następuje wymiana duchowych darów, • wskazuje wypełnienie zapowiedzi Starego Testamentu w Jezusie Chrystusie (A.13.1) • wyjaśnia, że Stary Testament wypełnia się w Nowym, • wskazuje i omawia tradycje (wpływy) związane z Bożym Narodzeniem w sztuce i kulturze, • uzasadnia potrzebę zaangażowania chrześcijanina w dzieło misyjne (F.1.4.), • wymienia okoliczności wydarzeń Wielkiego Tygodnia, omawia przebieg wydarzeń męki i śmierci Jezusa (A.16.1), • ukazuje sens i znaczenie zmartwychwstania Chrystusa (A.17), • omawia treść Aktu zawierzenia świata Bożemu miłosierdziu, • omawia historię ustanowienia Niedzieli miłosierdzia, • wyjaśnia, że pobożność wiernych i religijność ludowa są drogą przekazu tradycji (B.8.3), • uzasadnia konieczność współpracy z Duchem Świętym w życiu wiarą i świadczenia o niej.	• omawia duchowe sposoby świętowania uroczystości Wszystkich Świętych, • wymienia tytuły Jezusa występujące w tekście biblijnym i je wyjaśnia, • uzasadnia, że głoszenie Jezusa w czasach współczesnych obejmuje nie tylko pogan lecz również tych, którzy pogubili się w swoim życiu, • wyjaśnia znaczenie słowa „rekolekcje”, • uzasadnia wartość rekolekcji jako czasu rewizji własnego życia, • podaje przykłady internetowych rekolekcji jako uzupełnienie (dodatek) obecności na Mszy Świętej rekolekcyjnej, • wyjaśnia różnice między wskrzeszeniem a zmartwychwstaniem, • charakteryzuje postawę Tomasza oraz postawę Jezusa wobec niego, • omawia historię nadania tytułu Matce Bożej Królowej Polski, • wyjaśnia znaczenie tradycji majówek w kościołach i przy kapliczkach, • opowiada o objawieniach Matki Bożej w Gietrzwałdzie, • opowiada o życiu wiarą i dawaniu świadectwa wiary przez Carlo Acutisa, • podaje przykłady dawania świadectwa wiary o Jezusie za pomocą nowoczesnych narzędzi przekazu.	• krytycznie ocenia komercjalizację uroczystości Wszystkich Świętych i dnia zadusznego oraz wpływy obcych tradycji, • interpretuje perykopę o narodzeniu Jezusa, • interpretuje teksty biblijne o zmartwychwstaniu, • łączy fakt, że zmartwychwstały Jezus przyszedł do apostołów z wizerunkiem Jezusa na obrazie „Jezu, ufam Tobie”.	• wyjaśnia istotę oczekiwania na przyjście Jezusa na końcu świata (w kontekście Apokalipsy), • wyjaśnia znaczenie określanie „koniec świata” dla Żydów w czasach Jezusa oraz współcześnie, • wyjaśnia, na czym polega teologia miłosierdzia, • omawia rolę sanktuarium w Łagiewnikach w głoszeniu Bożego Miłosierdzia.